

แบบเรียนภาษาไทย

ตีพิมพ์ครั้งแรก

การสอนเขียนอ่านภาษาไทยไม่มีประวัติ ยืนยันเป็นหลักฐานแน่นอนว่าเริ่มขึ้นในสมัยใด แต่คงจะมีมานานแล้วโดยดูได้จากศิลาจารึกและหนังสือวรรณคดีไทยทั้งหลายที่เขียนขึ้นก่อนสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชแห่งกรุงศรีอยุธยา เช่น ศิลาจารึกหลักต่าง ๆ อิลิตยวนพ่าย อิลิตโองการแช่งน้ำ โคลงวาทกมมาส ก่ำสรวลโคลงฉันท์ เป็นต้น และจากหลักฐานดังกล่าวมิใช่ความรู้เพียงอ่าน เขียนได้เท่านั้น แต่พัฒนาสูงขึ้นไปถึงการเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ ได้ โดยเฉพาะการใช้คำประพันธ์ประเภทร้อยกรองชนิดต่าง ๆ เขียนเรื่องราว จึงอาจกล่าวได้ว่าการสอนภาษาไทยได้มีขึ้นมาแต่ครั้งโบราณแล้ว แต่ไม่มีหลักฐานปรากฏเกี่ยวกับแบบเรียนที่ใช้สอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิธีการสอนเนื้อหาที่ใช้สอนมีลักษณะเป็นความจริงจังของครูแล้วมาเล่าถ่ายทอดให้ศิษย์ หรือครูผู้สอนแต่ละคนอาจมีแบบเรียนเฉพาะตนสำหรับสอนศิษย์ มิใช่เป็นแบบเรียนที่กำหนดขึ้นโดยรัฐ

แบบเรียนเล่มแรกของไทยปรากฏหลักฐานในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช คือ จินตมณีนุชเขียนชื่อพระโหราธิบดี โดยได้รับพระบรมราชโองการจากสมเด็จพระนารายณ์มหาราชให้เขียนขึ้นเพื่อใช้สอนคนไทยในสมัยนั้น ด้วยในสมัยดังกล่าวมีชาวต่างประเทศหลายชาติเข้ามามีบทบาทต่อการจัดการเผยแพร่วิทยาและการศึกษา เริ่มมีการสอนภาษาต่างประเทศด้วยในยุคนั้น พระองค์จึงเห็นว่าไทยไม่เอื้ออำนวยในการจัดการศึกษาแล้วเรียนให้รู้เรื่องแล้วจะเสียเปรียบฝรั่งแบบเรียนจินตมณีนุชได้ใช้สอนในสมัยต่อ ๆ มาจนสิ้นยุคกรุงศรีอยุธยา และได้สูญหายไปอาเจอนื่องมาจากลูกพม่าเผาทำลายไปพร้อมกับกรุงศรีอยุธยาในคราวเสียกรุงครั้งที่ 2 เหลือหลักฐานอยู่เพียง 1 เล่ม ในจำนวนทั้งหมด 5 เล่ม^{*}

* อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ฉันทิชย์ กระแสสินธุ์ได้เขียนอธิบายไว้ใน “ประวัติจินตมณีนุช ตำราเรียนหนังสือไทยเล่มแรกสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช” ว่า “ครั้งกรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่าข้าศึกเมื่อพุทธศักราช 2310 นั้น หนังสือในหอหลวงหรือหอศาสตราวุธตามพระราชกำหนดกฎหมายและกาพย์กลอนโคลงฉันท์ วรรณคดี ตลอดจนพระราชพงศาวดารก็ถูกเผาไหม้ไปด้วย และตำราเรียนภาษาไทย “จินตมณีนุช” 5 เล่มของท่านพระมหาพรตก็ถูกเผาไปด้วยเหมือนกัน...จินตมณีนุชที่เป็นต้นฉบับจากไฟไหม้แต่ครั้งกรุงศรีอยุธยาที่เหลือมาถึงกรุงธนบุรีและกรุงรัตนโกสินทร์เพียงเล่มเดียว...” (ฉันทิชย์ กระแสสินธุ์, พระกัมภีร์จินตมณีนุชของพระโหราธิบดี เดิมอยู่เมืองสุโขทัย แต่งถวายแด่ครั้งสมเด็จพระนารายณ์เป็นเจ้าอาณานิคม พร้อมทั้งประวัติจินตมณีนุช คำอธิบายและข้อวินิจฉัย พิมพ์ที่โรงพิมพ์งานพระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (อิน สัตยาภรณ์) ภาทรามุนี นร. เอก. ปธ. 9 เจ้าอาวาสวัดทองนพคุณ ณ วัดทองนพคุณ วันที่ 13 มกราคม พุทธศักราช 2505, หน้า 22-23.)

เนื้อหาในแบบเรียนจินดามณีฉบับพระโหรา-
 ธิบดีกล่าวถึงเรื่องคำพ้องเสียง คำที่ใช้ ส ข ศ คำที่ใช้
 ไม้้วน ไม้ลาย อักษรสามหมู่ การผันวรรณยุกต์ การ
 แจกลูก (การประสมสระ พยัญชนะ) ตัวสะกดในแม่
 ต่าง ๆ เครื่องหมายในภาษาไทย และวิธีการแต่งคำ
 ประพันธ์ประเภทกลอน โคลง ฉันท์ ดังตัวอย่าง การ
 สอนเรื่องคำที่ใช้ไม้้วน

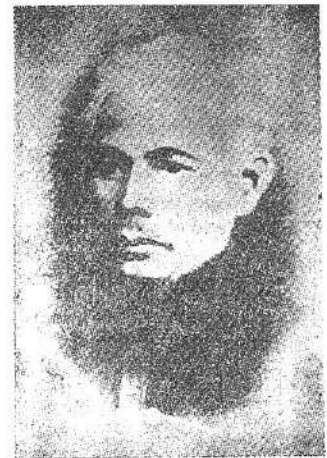
หนึ่งโสดคือไม้้วน	ไม้ลายนอกเภา
ประกอบเป็นฉันทา	ผู้พิศศอย่าหลงใหล
ใฝ่ใจแลให้ทาน	ทั้งนอกในแลหมไส
ใครใครแลของโย	อันใดใช่แลไหลหลง
ใส่กลสให้ไว้	ทั้งได้เหนือแลใหญ่่ง
ใกล้ใบแลช่อง	ผู้สืบม้วนคือวาจา ¹

การสอนวิธีการแต่งโคลงสี่สุภาพ

สุภาพพจนฉิบเก้า	กลากกลอน ประกิจเอย
สี่ตะศิระวิวร	เจ็ดไว้
ต่อสร้อยเสศอักษร	บทหนึ่ง สามนา
ความบ่มเต็มเดอมได้	ดุจอ้างหย่างสะแดง
บทแรกที่เจ็ดคล้อง	กลอนกระทบ
บทที่สองสามประสพ	แห่งห้า
กลอนโทที่เจ็ดผอบ	โทที่ ห้าแธ
หนบทสี่เบื้องหน้า	แบบนี้พึงขล

โทเอกเปลี่ยนผลัดได้	โดยประสงค์
แห่งที่ห้าควรคง	บทต้น
บทอื่นอาจปลง	แปลงแบบ นาพ้อ
เจดาะแต่บทหนึ่งพัน	กว่านั้นดูมี
เอกเจ็ดหายากแท้	สุดแสน เชื้อเอย
เอาอักษรตายแทน	เทียบได้
โทสี่ประหัดแทน	หวงเปลี่ยน
หอนจกหาอื่นใช้	ต่างนั้นไปมี
เอกโทผิดที่อ้าง	ออกนาม โขนนา
จงอย่าขลหย่างตาม	แต่ก็
ผองจิตคิดพยายาม	ถูกต้อง แท้แธ
ขดเยี่ยงปราชลับปลื	เปล่าสิ้นสรรพสิริ ²

ภายหลังจากสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช
 จนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นได้มีผู้เขียนแบบเรียน
 ขึ้น คือ จินดามณี ผู้แต่งคือ พระเจ้าน้องยาเธอกรมหมื่น
 วงษาภิราชมานิต ปฐมมาลา ผู้แต่งคือพระเทพโมลี (เพ็ง)
 วัดราชบูรณะ ประถม ก กา ไม่ปรากฏนามผู้แต่ง อักษร-
 นิติ ผู้แต่งคือ พระอมรวิภักขิต (เกิด อมโร) วัดบรม-
 นิवास

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

¹จินดามณีเล่ม 1-2 กับ บันทึกเรื่องหนังสือจินดามณี และจินดามณีฉบับพระเจ้าบรมโกศ, (ธนบุรี : โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา, 2512),
 หน้า 15.

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 106-107.

แบบเรียนดังกล่าวข้างต้นมีเนื้อหาคล้ายกับ
จินตมณีนับพระโหราธิบดีที่สอนในเรื่องสระ
พยัญชนะ อักษรวิธีไทย และการแต่งคำประพันธ์ แต่
มิได้เน้นในเรื่องการแต่งคำประพันธ์เช่นเดียวกับจินต-
มณีนับพระโหราธิบดี หากเนื้อหาส่วนใหญ่เป็นการ
สอนเกี่ยวกับสระ พยัญชนะ และอักษรวิธี ดังเช่นใน
แบบเรียนประถม ก กา มีเนื้อหาเกี่ยวกับการแจกลูก
อักษรควบ อักษรนำ ไตรยางค์ การผันวรรณยุกต์
เครื่องหมายต่าง ๆ ในภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คำตาย
ตัวสะกด นอกจากนี้ยังสอนในเรื่องการนับ การเรียกชื่อ
วัน เดือน ปี ซึ่งในแบบเรียนประถม ก กา มิได้มีเนื้อหา
ในเรื่องการสอนการแต่งคำประพันธ์เลย และวิธีการ
เขียนคำอธิบาย ผู้แต่งใช้รูปแบบการเขียนส่วนใหญ่เป็น
ร้อยแก้ว ดังตัวอย่างการแจกลูกแม่กกดและคำประพันธ์
ตัวสะกดในแม่กกด

กกด กัด กาด กิด กัด กัด กัด กัด กัด กัด กัด กัด
โกด กอด กวด เกียด เกียด เกียด เกียด
ขด ขัด ขาด ขิด ขิด ขิด ขิด ขิด ขุด ขุด ขุด ขุด
โซด ซอด ซวด เซียด เซียด เซียด เซียด

อด อัด อด อิด อิด อิด อิด อุด อุด อด อด
โอด ออด อด เอียด เอียด เอียด เอียด
สด สัด สาด สิด สิด สิด สิด สุด สุด เสด เสด
โอด ซอด ซวด เซียด เซียด เซียด เซียด

เรื่องกกดกานฎไว้ จดเรื่องใหม่มีให้คิด
คัดเขียนเบียดเสียดขีด เขาซื้ออิฐมาทำวัด
ปลาสดสดสดสด ทั้งปลากดและปลากัด
เม็ดผดไม่ก่งพัด แดพวงสัตว์พวงมนุษย์
ไข่เป็ดเจ็ดแปดใบ จัดแจงไว้จะให้บุตร
ลูกกลางสาธแถมมูกุด เม็ดมูกุดแถมพุดทรา

สัดได้ไม่สลด แดพุดพุดพุดพุด
หมอนวดถือขวดยา เปนหวัดก้านดยานัด
ผู้ขี้เกียจกระเดียดกระจาด ไปตลาดไม่จนัด
ซื้อมาสารพัด อย่าสวดพุดขี้ด
นักปราชญ์ฉลาดคิด พุดไม่พิดซื้อสัจหมด
จะเกิดประเสริฐยศ มิได้อดแต่สักหนัด
บาทบาทจอดอย่าฉลาด ในกระดาดวาดอย่าพิด
อย่าคิดขบถมิตร จะต้องคิดโทษในคุก
แดดก้านพระอาทิตย์ เดียดใจจิตรไม่มีสุข
นุษย์เพชรเม็ดไข่มุก ศรีสดสุขโขดช่วงดี
ตกเบ็ดติดเกล็ดปลา วัดเบ็ดมาปลาโคดหนี
อัดอัดโหมดคานนี้ เมืองเทศมีแพงหนักหนา
ถือขุดขุดประทัด ไม้ฟุ้งปัดไม้ดัดฉ้า
มะกรูดจะสุดป่า กฤษณาและจระเมด
ผักกวาดผักกาดใหญ่ สารพัดใช้ได้คิดหมด
เรือดไรแลไข่มด ให้กำหนดทุกบันทัด
เด็ก ๆ ดูเรื่อง กด ข้างทุกบทดูส้าให้ทัด
พุดจาวให้ขัด จึงจะจัดให้อ่านกัน
การอธิบายคำตาย

ลำดับนี้จะว่าด้วยอักษรตายคือ คำที่ใช้ไม่เอก
ไม่โทเพราะพวนไม่ได้เหมือนแม่กกด กด กบ 3 แม่นี้ แด
อักษร กิ กิ กุ กะ เป็นต้น แดในแม่เกย คือ เกียะ เกียะ เกะ
แคะ เกอะ กัวะ โกะ เกาะ อักษรตายเหล่านี้ไม่ต้องลง
ไม้เอก ไม้โท ถ้าแน่นในคำตาย 3 แม่ คือ กก กด กบ
ตัวต้นเป็นอักษรสูงจากกลาง ก็มีสำเนียงไม้เอกอยู่ในคำนี้
นั่นเอง อย่างนี้

⁴ ประถม ก กา ประถม ก กา หัดอ่าน ปฐมมถา อักษรนิติ แบบเรียนหนังสือไทย, (ธนบุรี : โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา, 2513),
หน้า 19-25.

⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 61.

ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นนอกจาก
แบบเรียนที่ใช้สอนในเรื่องสระ พยัญชนะ อักษรวิธี
และการแต่งคำประพันธ์แล้ว ยังมีแบบเรียนที่เป็น
ประเภทหนังสือฝึกอ่านคำไทยสำหรับผู้เรียน
ฝึกอ่าน ได้แก่ อุบินทกุมาร ทศมุลเสื่อโค ทศชาดก
กาพย์พระไชยสุริยา ประอม ก กา หัดอ่าน จันทโครบ
สังข์ทอง กากี สวัสดิรักษา พระยาฉัตรทันต์ สมุทรา-
โฆษคำฉันท์ เนื้อหาของหนังสือดังกล่าวนอกจากเป็น
เรื่องราวหรือคำสอนแล้ว ยังเป็นการสอนคำที่มีตัว
สะกดในแม่ต่าง ๆ ทั้ง 8 แม่ คือ แม่ ก กา กค กด กบ กง
กน กม และแม่เกย โดยผู้เขียนนำคำที่มีตัวสะกดในแม่
ต่าง ๆ ทั้ง 8 แม่นั้นมาเขียนเป็นเรื่องราวในรูปร้อย-
กรองประเภทกาพย์ยานี ๓๖ และสุรางคนางค์ โดย
แยกเป็นแต่ละแม่ ๆ ไป ดังเช่นเรื่องทศชาดก แม่ ก กา
เรื่องพระเดมิยชาดก

“พระศรีในใจ อูระคือไฟ เภาในกาย จะละ
ลารา ไปหาสุจี พระไมโยดี ที่อยู่ลารา เวลารাত্রี
เทวดาตรี อยู่ที่สยา ว่าแก่มณี เจ้าหนีปาปา ทำไป
ทำบ้า พาสุใจใจ ต่อมาแต่มี ทำไปใจดี ไม่ดูอะไร ไม่รู้
ภาษา ไม่จำคำใด สามีหาไป พระไมพาที ...”⁶

เรื่องกาพย์พระไชยสุริยา แม่ ก

ขึ้นกงจงจำสำคัญ ทั้งกนปนกัน

ราพันมิ่งไม่ในดง

ใครสร้างยางงูสูงระหะง ดลึงปลิงปริงประยงค์
คันทรงส่งกลิ่นฝืนฝาง

มะม่วงพลวงพลองซ้องนาง หล่นกลิ้งถ่อนถ่วง
กินพลวงเดินพลางหว่างเนิน

เห็นควายย่างเยื้องขำเลื่องเดิน เหมือนอย่างนางเชลย
พระแสงธำมรงค์ข้างเคียง

เขาสูงมุ่งหงส์ลงเรียง เรืองร้องก้องเสียง

สำเนียงนำฟังวังเวง

กลางไพรไค้ขันบรเพลง ฟังเสียงเพียงเพลง

ขอแจ้งอำเรียงเรียงวัง

งูทองร้องกะโด้งโง้งคัง เพียงซ้องกลองระฆัง

แตรสังข์กังสะदानขานเสียง

กะลึงกะลางนางนวนอนเรียง พระยาฉลอลอเคียง
แอ่นเอียงอีโง้งโง้งเทง

ค้อนทองเสียงร้องปองเป้ง เพ็ญฟังวังเวง

อีแก้งเรียงร้องดองเชิง

ฝูงละมั่งผิงคินคินพลึง คางแข็งแรงเรียง

ยีนเบ้งบั้งหน้าตาโพลง

ป่าสูงยวบย่างข้างโขลง อีงคะนึ่งผิงโผง

โยงกันเล่นน้ำค้ำไป

ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระ-
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้มีการปรับปรุงการเรียน
การสอนแบบตะวันตก โปรดให้สร้างโรงเรียนสำหรับ
ราษฎรขึ้นเป็นแห่งแรกคือ โรงเรียนวัดมหรณพาราม
และโรงเรียนสำหรับพระเจ้าลูกยาเธอ พระเจ้าลูกเธอ
เจ้านาย คือ โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ ในพระ-
บรมมหาราชวัง และโปรดให้พระยาศรีสุนทรโวหาร
(น้อย อาจารยางกูร) เป็นผู้แต่งแบบเรียนหลวง 6 เล่ม
เพื่อใช้สอนในโรงเรียน ใช้เวลาเรียน 3 ปี แบบเรียน
หลวงมีชื่อคล้องจองกัน ดังนี้คือ มูลบทบรรพกิจ
วาทินิกร อักษรประโยค สังโยคพิธาน ไวยากรณ์
พิจารณา และพิศดารารัตน์ เนื้อหาของแบบเรียนหลวง
ทั้ง 6 เล่มสอนในเรื่องสระ พยัญชนะ คำ ซึ่งมีการ
ยกตัวอย่างอย่างละเอียดในแต่ละเรื่อง และเรื่องการ
แต่งคำประพันธ์ รูปแบบที่ใช้เขียนส่วนใหญ่ใช้ร้อย-
กรอง เช่น เรื่องไวยากรณ์พิจารณา สอนในเรื่องคำพ้อง
เสียง ดังตัวอย่าง ๑ ไวยากรณ์

⁶ พระยาปริยัติธรรมธาดา, ทศชาดก (กรุงเทพฯ : ม.ป.ท. 2453), หน้า 2.

⁷ กาพย์เรื่องพระไชยสุริยา และสุภาษิตสอนสตรีของสุนทรภู่, พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ

นายเชื้อม เอมกมล ณ อนุวัดท่ามะปราง จังหวัดพิษณุโลก วันที่ 7 เมษายน 2516, หน้า 5-6.

ทางสถล กู่พระสถน กำมถัน พระถัน เด็กคัมถัญ
ผูกอาธรรธ อินถาน เจตยฐาน ในสถาน รูปสัณฐาน
สมฐาน อธิษฐาน กรรมฐาน ตันกะถิน ตันกะถิร
ทอถะฐิน ธนิตถิลถ ถ้องถุน เมถุน ขาดิสถถ ใจถน
พระมหถธร ถุดถอน บรรจถฐร นายถียน สถถิตย
สถถิยร ข่างถาก ถูปถาก โคถีก ธรรมถถีก ถูปะถัมถ

ต่อมาสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระ-
ยาดำรงราชานุภาพขณะทรงดำรงตำแหน่งอธิบดีกรม
ศึกษาธิการ ได้ทรงแต่งแบบเรียนเร็วใช้แทนแบบเรียน
หลวงของพระยาศรีสุนทรโวหาร แบบเรียนเร็วมี
ทั้งหมด 3 เล่ม ใช้เวลาเรียน 1 ปี ถึง 1 ปีครึ่ง ทั้งนี้เพื่อ
ให้ผู้เรียนเรียนจบในเวลาที่เหมาะสม นับตั้งแต่รัชกาลที่ 5
เป็นต้นมา มีแบบเรียนหลายชุด เช่น แบบสอนอ่าน
ต่าง ๆ หนังสือสยามไวยากรณ์ หนังสือมูลปกรณ์
 เป็นต้น ส่วนหนังสือแบบสอนอ่านมีทั้งหมด 4 เล่ม คือ

เล่ม 1 เรื่องเกี่ยวกับสัตว์ และสิ่งของ

เล่ม 2 เรื่องข้าวที่เรากิน และเรื่องอื่น ๆ

เล่ม 3 เรื่องนิทานต่าง ๆ

เล่ม 4 เรื่องเวลา อัฐ และเงิน

ใน พ.ศ. 2441 สมัยเมื่อมีการปรับปรุงการ
ศึกษาด้านหลักสูตรและแบบเรียน เจ้าพระยาธรรม-
ศักดิ์มนตรีซึ่งดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงธรรมการ
ได้แต่งแบบเรียนภาษาไทยขึ้นชื่อว่า “แบบเรียนใหม่”
และในปี พ.ศ. 2481 หลวงครูณกิจวิทูรและนายจันท์
ข้าวโกลได้แต่งแบบเรียนเร็วใหม่ขึ้น ต่อมาในช่วง
พ.ศ. 2494-2500 ได้มีแบบเรียนเกิดขึ้นอีกคือ แบบเรียน
ที่สอนอ่านเป็นคำ ๆ โดยไม่มีการผสมอักษรดังเช่น

แบบเรียนสมัยก่อน เช่น ชุดบันไดก้าวหน้า ของหลวง
กิริติวิทย์พาหุ ชุดสุตา คาวิ เรียบเรียงโดยนายอภัย
จันทวิมล อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
แบบเรียนภาษาไทยได้มีการปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสม
กับกาลสมัย ผู้เรียนและแนวการศึกษามาโดยตลอดจน
กระทั่งถึงปัจจุบัน

แบบเรียนภาษาไทยทุกเล่มทุกสมัยดังที่
กล่าวมาจะเห็นว่าผู้เขียนมีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนมี
ความรู้อย่างลึกซึ้ง แจ่มชัดในภาษาไทย การอธิบายใน
แต่ละเรื่องเกี่ยวกับภาษาไทย เขียนอธิบายไว้อย่าง
ละเอียด ชัดเจนทุกเรื่อง มีการยกตัวอย่างประกอบเพื่อ
ฝึกทักษะการอ่าน และยังเป็นแบบฝึกความจำคำต่าง ๆ
ในภาษาไทยด้วย ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีความรู้หลากหลาย
ลุ่มลึกด้านคำไทย ดังเช่นแบบฝึกอ่านคำที่มีตัวสะกด
ในมาตราตัวสะกดทั้ง 8 แม่ ดังที่ยกตัวอย่างข้างต้น
เนื้อหาในแบบเรียนภาษาไทยในแต่ละยุคแต่ละสมัย
แสดงถึงวิวัฒนาการด้านการสร้างสรรคแบบเรียน การ
เรียนการสอนเพื่อปรับให้เหมาะกับสภาพ กาลเวลา
ความนิยม ผู้เรียน และนโยบายการศึกษาของรัฐ และ
สำคัญที่สุดคือแสดงถึงความรู้ ความสามารถ ภูมิ-
ปัญญาของผู้เขียนแบบเรียน

เราจะเห็นว่าแบบเรียนภาษาไทยเป็นหนังสือ
ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มี
คุณค่าต่อการเรียนรู้ภาษาไทยซึ่งคนไทยทุกคนควร
ศึกษาให้มีความรู้อย่างถ่องแท้และใช้ได้ถูกต้อง เพื่อ
ธำรงรักษาภาษาไทยให้มีความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ
และเพื่อเป็นมรดกทางวัฒนธรรมต่อไปของประเทศ

¹พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร), *มอญบทบรรพกิจ วาหนิตินิกร อักษรประโยค สังโยคพิธาน*
ไวพจน์พิลาธิ ทัศนอากรินทร์ (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คลังวิทยา, 2521), หน้า 324.

²ฐาน อมรวิวัฒน์ และคณะ, *ความคิดและภูมิปัญญาไทยด้านการศึกษา* (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2538), หน้า 160-161.

หนังสืออ้างอิง

ภาพเรื่องพระไชยสุริยา และสุภาภิตสอนสตรีของสุนทรภู่. พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงาน

ฉาปนกิจศพ นายเชื้อม เอ็มกมล ณ เมรุวัดท่ามะปราง จังหวัดพิษณุโลก

วันที่ 7 เมษายน 2516.

จินตามณี เล่ม 1-2 กับบันทึกเรื่องหนังสือจินตามณีและจินตามณี ฉบับพระเจ้าบรมโกศ.

ธนบุรี : โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา, 2512.

ฉันทิชย์ กระแสสินธุ์. พระคัมภีร์จินตามณีของพระโหราธิบดีเคยมอยู่เมืองสุโขทัย แต่ง

ถวายแต่ครั้งสมเด็จพระนารายณ์เป็นเจ้าลพบุรี พร้อมทั้งประวัติจินตามณี

คำอธิบายและข้อวินิจฉัย, พิมพ์เป็นที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพพระภักทรามุนี

(อิน สัตยาภรณ์) ภทรามุนี นธ. เอก. ปธ. 9 เจ้าอาวาสวัดทองนพคุณ ณ เมรุวัดทองนพ

คุณ วันที่ 13 มกราคม พุทธศักราช 2505.

ประอม ก กา ประอม ก กา หัดอ่าน ปฐมมาลา อักษรนิคิ แบบเรียนหนังสือไทย. ธนบุรี :

โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา, 2513.

ปรียัติธรรมธาดา, พระยา. ทศบาล, กรุงเทพฯ : ม.ป.ท. 2453.

ศรีสุนทรโวหาร, พระยา. (น้อย อาจารย์ยางกูร) มูลบทบรรพกิจ วาหนิตินิกร อักษร

ประโยค ถึงโยคพิธาน ไวยกรณ์พิธารณ์ พิศาภรณ์, กรุงเทพฯ : สำนัก

พิมพ์คลังวิทยา, 2521.

สุมน อมรวิวัฒน์ และคณะ, ความคิดและภูมิปัญญาไทยด้านการศึกษา, กรุงเทพฯ :

สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

